

ERDÉLYI FIATALOK

ROMÁNIAI • MAGYAR • FŐISKOLÁS • LAP.

SZERKESZTI: LÁSZLÓ DEZSŐ

II. évf.

1931 október

7. szám

EGYES SZÁM ÁRA: FŐISKOLÁSOKNAK 10, MÁSOKNAK 20 LEL.

Erdélyi Magyar Adatbank

Alapítók: Balázs Ferenc, Bányai (Baumgarten) László, Biró Sándor, Debreczeni László, Demeter János, Dsida Jenő, Jancsó Béla, dr. Jancsó Elemér, László Dezső, László József, Mikó Imre, dr. Péterffy Jenő.

Szerkesztőségi titkár: László Ferenc.

Technikai szerkesztő: Csákány Béla.

Munkatársak: Antal Gusztáv, Amirás Aladár, Babos Sándor, Bacsoni Flóra, Bakk Péter, Balázs János, Balogh Lujza, Bede Emil, Bélteki László, Borbáth Dániel, Cseke Péter, Csögör Lajos, Dánér Lajos, Dr. Demeter Jenő, Egyed Béla, Ébert Hajnalka, Fa ekas Sándor, ifj. Fekete Domokos, Ferenczy Géza, ifj. Ferenczy József, Fogarasi Géza, Gagyai László, Gurka Vilmos, Gyergyai Judit, Gyarmathi Árpád, Gyenge László, György J. Géza, Huszar Kálmán, Héjja Kálmán, Jánky Sándor, Kabay Gábor, Kekél Béla, Kész Antal, Kiss Árpád, Kovács Jenő, Kovács György, dr. Kovács József, ifj. Kristóf György, Koncz István, Kovács Lajos, Kőpeczy Jenő, Kristóf Ödön, Laczkó László, Lászlóffy Árpád, Lászlóffy Ernő, Méliusz N. József, S. Nagy Béla, Nagy Lajos, Nagy Rózsa, Nagyfalusi Mihály, Opra Benedek, Orbán Endre, Papp Ferenc, dr. Parádi Kálmán, Pálffy Károly, Pogány Albert, Rázmán Mór, Rohonyi Vilmos, Sükösd Pál, Szabó István, Szentiványi Elek, Szentkirályi István, Dr. Szilágyi Olivér, Takáts Albert, Vargha Lajos, Varró Dezső, Varó György, Vita Zsigmond, Vitályos Iván, Zeglér Emil, ifj. Zsombory László.

Falu szeminárium vezetősége: Demeter Béla elnök, Venczel József titkár, Baczó Gábor, Gyallay Papp Zsigmond, Haáz Ferenc, Miklós András, ifj. Szabó Géza, Szigethi Béla.

TARTALOM:

Meghívó	125
Biró Sándor: Lehetünk urai a jövődönknek?	126
László József: Diákavatás	128
Mikó Imre: Ifjúsági életünk szervezetei	131
Dr. Jancsó Elemér: Szociológiai nevelést az ifjúságnak	133
Balogh László: Mi lesz velünk?	135
Szemle:	137
Falu munka:	138
Egyesületi élet:	139

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Nicolae Iorga (Jókai u.) 2. Vízkelety társaság helyisége. Kéziratok és a lap adminisztrációját érintő levelek a szerkesztőség, illetve a kiadóhivatal címére küldendők.

Bukaresti szerkesztőség: Bokor Béla szerkesztő, Andrassy Zoltán, Blénessy Irénke, Kiss Dezső munkatársak. Cím: București II. Str. Sft. Voivozi 50.

Lapunk kolozsvári megbízottjai: Báihory-Apor szeminárium: Venczel József. Ref. Kollegium: Miklós András. Ref. Theológia: Sipos Kálmán. Unit. Kollégium: Csiki Andor. Ref. Szeretetház: Kórész Rózsika. Marianum: Kóri Mária. Unit. leányotth.: Bedő Julia.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Belföldön: főiskolai hallgatóknak félévre (5 szám) 50 Lei, egész évre (10 szám) 100 Lei; másoknak félévre 100, egész évre 200 Lei. Magyarországon: főiskolásoknak félévre 25, egész évre 45 P., másoknak félévre 35, egész évre 7 P. Csehszlovákiában: félévre 25, egész 50 csehekrona. Jugoszláviában: félévre 40, egész évre 80 dinár. Más országokban: félévre 5, egész évre 10 svájci frank. Előfizetési díjak a kiadóhivatalba küldendők. Egyes szám ára belföldön: főiskolai hallgatóknak 10, másoknak 20 Lei. Magyarországon: főiskolásoknak 50, másoknak 70 fillér. Csehszlovákiában: 5 csehekrona. Jugoszláviában: 8 dinár más országokban 1 svájci frank.

MAGYARORSZÁGI FŐBIZOMÁNYOS: „Studium“ könyvesbolt, Budapest, Múzeum-körút. Magyarországi előfizetési díjak általa is beküldhetők. Csekk számla: 4041.

ME IJÉLENIK HAVONTA egyszer, július és augusztus kivételével.

Nyomtatott az „ORIENT“ könnynyomdában Cluj, Str. Baron L. Pop (v. Brassai-u.) No. 10. Tef.: 187

– Azoknak a testvéreinknek ,akik most lépnek be
a főiskolák kapuin –

Meghívó

az Erdélyi Fiatlok folyó évi október 20–22.
napjain tartandó évnvítő főiskolás konferenciájára.

Uj munkába hívó szóval köszöntött ránk az ősz. Népünk és ifjú-
ságunk jövője előtt soha nem állott ennyi bizonytalanság és vesze-
delem.

Érezzük, hogy közünk van népünk és saját, jövendőnkhez, de lát-
juk, hogy nagyon magunkra maradunk, nines bennünk bátorság és
tettekészség nyíltan és bátran vállalni sorsunk kérdéseit és feladatait.
A megelőző évek főiskolás szemináriumai sokat megláttattak a ránk
váró feladatokból, nagy vonásokban felvázolták az erdélyi munkame-
zőt. Ebben az évben részletekbe hatoló munka vár reánk.

Az elközelgett ősz új erdélyi fiatal magyarokat hozott az egye-
temre és a főiskolákra. Elöttük nagyjában ismeretlen az az út, amit az
erdélyi magyar fiatalság már megtett. A középiskola kevés alkalmat
adott az itteni feladatok meglátására. Meglehetős tájékozatlanul lép-
ték át a főiskolák küszöbét. Nekünk, öregebb diákoknak nagyon fáj,
hogy főiskolai tanulásunk első évei anélkül teltek el, hogy ismertük
volna környező világunk kérdéseit, tisztában lettünk volna azzal, hogy
mi vár ránk és mit követel tőlünk az élet Erdély rögös földjén.

Az egyetemi előadások még nem kezdődtek meg, legtöbbször tétle-
nül tölti idejét. Mi szívesen látunk, hogy három napon keresztül
együtt beszéljük meg fiatalágunk sorsdöntő kérdéseit. Kezdő és felső
éves diákok, új munka-szakasz elején értsétek meg a hívó szót, vegye-
tek részt konferenciánkon. Egész évi munkánkra nézve óriási jelentő-
sége lesz ennek az elindulásnak.

A konferencia az Ellenzék-menza Farkas uccai épületének eme-
leti nagy termében, a Székely-Társaság helyiségében lesz.

PROGRAM:

Október 20-án, kedden d. e. 9^{-1/2}12 óráig „A magyarság mai hely-
zete” c. előadás megbeszéléssel. Előadó: dr. Paál Árpád. D. u. 5^{-1/2}7
óráig „A bukaresti diákság helyzete és kérdései” és az „Egyetemi hall-
gatók problémái.” Előadók a főiskolás hallgatók közül. Este 8^{-1/2}10
óráig „A világ ifjúsága” előadás megbeszéléssel. Előadó; Balázs Fe-
renc.

Október 21-én, szerdán d. e. 9^{-1/2}12 óráig „Az ifjúság válsága” c.
előadás megbeszéléssel. Előadó: dr. Imre Lajos. D. u. 5^{-1/2}7 óráig a
különböző kolozsvári főiskolás alakulatok vezetői ismertetik évi prog-
ramjukat. Este 8^{-1/2}10 óráig „A mai magyar ifjúság” c. előadás meg-
beszéléssel. Előadó: Jancsó Béla.

Október 22-én, csütörtökön d. e. 9^{-1/2}12 óráig „Az erdélyi ma-
gyarság aktuális kérdései” c. előadás megbeszéléssel. Előadó: dr. Paál
Árpád. D. u. 5^{-1/2}7 óráig az Erdélyi Fiatlok szemináriumai prog-
ramjának ismertetése. Este 8^{-1/2}10 óráig „Az erdélyi magyar főisko-
lás ifjúság útja” c. előadás megbeszéléssel. Előadó: László Dezső.

A konferencián részt vehet minden egyetemi és főiskolai hallga-
tónő és hallgató.

Az Erdélyi Fiatlok szerkesztősége.

Lehetünk urai a jövőnknek?

Irta: *Biró Sándor*

Borongós, a külső szimbólum szempontjából kissé lehangoló idő jegyében köszönt be az új iskolai év, mellyel együtt új csapatok vónálnak be az ország különböző főiskoláinak egymásután nyíló kapuin. Újarcok, különböző kifejezésekkel: egyikén kapkodó, ideges, a magát új körülmények között nehezen megtaláló ember zavara, másikon fásult, vagy a könnyebb „lesz ahogy lesz” gondolkozásmód tükröződése – néha-néha, igen ritkán egy szilárd; önmaga vágyait és képességeit egyensúlyba hozott ember kifejező vonásai. Mindeniken látszik a sorsdöntő lépés hatása, mely először állította szembe őket közvetlenül az étellel, innen néha furcsa fellépésük, mely messzire kiáltja a ténnyt: gölyával vagy balekkel, azaz elsőéves főiskolással van dolgunk.

Valamikor régen ennek a ténynek inkább humoros oldala érdekelte és talán nyugtalanította az ifjúság képzeletét: ma a másik, az élet első tapasztalataiból leszűrődött keserűen-komoly oldal kerekedett felül – és talán nem egészen az ifjúság hátrányára. Mert míg azelőtt a főiskola inkább kalandos, mámorító eshetőségeivel vált csábítóvá hallgatói előtt – addig ma szembe kell fordulni az élet sűrű, néha egyenesen ijesztő valóságával.

1931-et irunk. Életünk külső kereteinek változása már másféltíz éve figyelmeztet bennünket: *erdélyi magyarság, meg kell változnod. Megváltozott idők, megváltozott embereket követelnek:* ez az örökké rohanó élet mindig, mindenkire érvényes parancsa, melynek összemorcsolódás büntetése alatt engedelmeskedni kell.

Ennek a szempontnak kell uralnia az erdélyi magyar ifjúság azon rétegeit is, melyek most érkeznek először a főiskolák falai közé. Mindenikük azzal jön, hogy a jövőjét biztosítsa, hogy a választott pálya feladataival megbirkózzék. Környezete új, egy afféle „terra incognita”, hol minden téves lépéséért önmagának kell az élet által reárott büntetést elviselnie. Középiszkolás reminiscenciák küzdenek benne, új helyzetének első benyomásaival, s e harc kimenetele igen sokszor véglegesen eldönti egész főiskolás életének célkitűzését.

Pedig ettől, ennek milyenségétől függ egész jövője, s *így az egyéneken keresztül kollektív közösségének, fájának sorsa is.* Ez a meggondolás teszi ma olyannyira sorsdöntővé ezeket a többé soha vissza nem térő első éveket, melyek alapjai a későbbi lehetőségeknek s meghatározói a helyes vagy téves elindulások következményeinek. Ennek a mai erdélyi magyar ifjúság új rétegének tehát nagyon fontos, hogy felismerje a megváltozott élet által diktált parancsoló erejű törvényeket, melyeknek az ő első éveit saját jólfelfogott érdekében meg kell határozniuk.

Melyek ezek a parancsoló erejű törvények? Talán két csoportba lehetne osztani őket: 1. azok, amelyek az egyéni életére, az *individuum* síkjára vonatkoznak; 2. azok, melyek az egyéni élet normális alakulásából kifejlődő, s előbbit biztosító *kollektív* élet alapjait képezik.

Előbbi síkban gyökeres reformokra van szükség, mik főképpen a gondolkozásmódra kell irányuljanak. Hogyan nézzük a pályára való készülést, annak módját, mentalitásunknak a tanúit anyaggal való

összefüggését! Külső támogatásra nem igen számíthatunk elhelyezkedésünket illetőleg, tehát *csak úgy boldogulunk, ha az önmagunk által választott pályán a lehető legjobbat tudjuk nyújtani.* Ez pedig a tanulás, a készülés eddigi fogalmainak alapos revíziója nélkül nem lehetséges. *Nem tanulhatunk úgy, hogy csak a vizsgára készüljünk,* nem állíthatunk oda amolyan virtuosos „ad hoc” pár órás készüléssel, hanem csak a tárgy minél szélesebb és alaposabb ismeretével. Komolyan, szabadon, a tárgyszeretet egész ambíciójával kell nekifeküdnünk tanulmányainknak, *hogy ne azok uralkodjanak lidércnyomásként rajtunk, – hanem mi legyünk urrá felettük.* Ez nem jelenti azt, mintha elvesznénk egyetlen tárgy keretein belül, mert hiszen az ilyen alapos érdeklődés mindig kapcsolatot talál a többi tudományágak kérdéseivel, miáltal állandó szellemi rugalmasságot nyerünk a különböző természetű problémákkal szemben. Így a világnézet horizontja is mind szélesebb és szélesebb lesz, s alapos becsületes munka által megtanuljuk becsülni a független gondolkodású, magas szellemi elveken nyugvó jellemet, melynek hordozói a mindenkori generációk legértékesebb rétegeit alkotják.

De ez csak egyik oldala a mai erdélyi magyar ifjúság életre való készülésének, amit bármennyire is komolyan veszünk, *ez még nem biztosítja életünk további fejlődésének biztos menetét.* Kisebbségi nép vagyunk, akik a mai megrázó és néha elbírhatatlanul súlyos megpróbáltatásokkal teleszött életünk metamorfózisát nem igen várhatjuk sem az államtól, sem holmi külső csodák nélkülünk ható erejétől. *Magunkra vagyunk... egyedül, sehol sincs helyünk, reményünk, csak egymásban, a saját erőnkben, magunk fajtája között.* Reánk zuhant a „szózat” súlyos igazsága, hiszen mind jobban és jobban érezzük, látjuk, napról-napra, hogy csak az egymásba vetett bizalom marad reménynek „a nagy világon e kívül – nincs már számunkra hely.” De ez a hely még meg van, csak sajnos, magunk is kevéssé ismerjük. Pedig ismernünk kell mindannyiunknak, külön-külön és összesen, mert ezen fordul meg minden: egyéni sors, – faji sors, a jelen jobbrafordulása s egy biztató jövő pirkadása.

A mai főiskolásoknak tehát e problémáknak, az erdélyi, illetve romániai összmagyarság kulturális, gazdasági és társadalmi helyzetének minél alaposabb megismerésével kell készülniök kollektív oldalon az életre. Itt különösképen igaz, hogy *a főiskolának az életre kell nevelnie,* mert azok az alkalmak, melyeket a mai főiskolai kollektív keretek nyújtanak e kérdések tanulmányozására, sehol sem találhatók fel olyan kedvező körülmények között, mint itt, talán épen Kolozsváron. De, ezt a munkát nem lehet úgy végezni, mint eddig: hogy az ifjúság *kisebb része küzd, törekszik, birkózik a munka elvégzésével a különböző felekezeti és társadalmi egyesületekben – hanem mivel mindnyájan az életre készülünk, mindnyájunknak melléje kell állnunk,* hogy ne legyen passzív, visszahuzódó vagy épen ellenséges réteg. *A főiskolás élet mai kollektív formái már elég szélesek arra, hogy minden dolgozni akaró, becsületes szándékú magyar főiskolást befogadjanak: de eredményt csak úgy érhetünk el, ha senki sem vonja ki magát a bennük folyó munkából.*

Mindenkit szívesen látunk e lap hasábjain is, akiket érdekel a program: az egész országbeli magyarság nagy összefogó kérdéseinek nyilvántartása, különböző társadalmi rétegeződésének, ezek helyzeté-

nek tanulmányozása és egy minden réteget összefogó megszervezése. Ez nem álom és nem líra: ma már mind jobban előtérbe kerül egy országos, hatalmas szervezet elgondolása, mely a másfélmilliós romániai magyarság minden csoportjának bevonásával lehetőségessé tenné azt, ami eddig lehetetlennek látszott: *az egyes rétegek egymást kölcsönösen fenntartó együttműködése által biztosítja a faj minden egyedének megélhetési lehetőségét.* Nagy, óriási elgondolás, aminek megvalósítása csak egy igazán önfeláldozó generációnak adott meg. *Ha a mostani nem lesz azzá, a következőnek talán már nem lesz ideje s alkalmá reá.* Az élet hullámmal sodródva rohanással vágat tova, ma még talán a hullámhegy magával sodró erejébe kapaszkodhatnánk, – holnap már nem fel, hanem visszafelé rántana eláradásával.

Egyesek megértették már az élet hívását, mások még haboznak, duzzognak. Soknak igen soknak mintha a régi magyar közönség ült volna meg szívében... nem akarnak látni, nem akarnak hallani, pedig „szemük van a látásra, fülük a hallásra és bizony már nekünk is eljött az idő, mikor a nép vénei álmokat álmodnak, ifjai pedig látásokat látnak”.

Vajjon milyen lesz a most jövő főiskolások csapata? Vajjon sergelyűjtés éve lesz-e az Urnak 1931-ik esztendeje az erdélyi magyar ifjúságszámára?

Egykorú feljegyzések szerint 48-as időkkel megelőző évek magyar ifjúsága igen nagy többségében a lázas munka és komoly készülődés ifjúsága volt. Vajjon rólunk csak azt fogják írni, hogy ennek a nemzedéknek véglegesen elvált a foga, attól az egestől, mit az apái megették?

De ez már a jövő kivetítése – én pedig csak a jelenre szeretném felhívni a figyelmet. A jelen hív, sürget, parancsol, engedelmeskedjünk neki, *hogy urai lehessünk a jövődönk.*

Diákavatás.

Irta: *László József*

Régen bajszos-szakállas, meglett emberek kerültek az akadémiára és az univerzitásra. Az évmegnyitó egyuttal belsőseges ünnepély is! A dékánok és a rektor, nyakukban arany lánccal fogtak kezét minden új emberrel, kik szubszkribálás után lettek akadémiai polgárok. Hallgatták a professzorok előadásait, tanultak és tanulmányokba mélyedtek, vizsgáltak és tudtak sokat. Nemcsak magiszteri és doktori címeket szereztek, de univerzális tudást is. Unilaterális tudós senki sem lehetett, csak polihisztor vagy legalább is két-három tudomány

doktora. Igazi egyetemes tudást és felkészültséget adott a régi egyetem.

*

A XX. századra megváltozott minden: Egyetemi polgár, beiratkozási-avatási rend, tudomány, cél, eszköz. Az egész egyetem!

Tizenhétéves gyermekemberek állanak ma az egyetem folyósóján. Hátuk mögött hét középiskolai osztály, amelyet nyolcféle rendszer szerint végeztek el. Ők nem tehetnek róla, hogy a zavaros élet még a középiskolában is éreztette hatását; arról sem tehetnek, hogy

annyit kellett tanulniok, hogy alig-alig tudtak átcsúszni a bakalaureátuson. És most még esetleg újra vizsgára kell állani, egyetemi felvételi vizsgára! Nem lehet akárki egyetemi polgár, hogy tudományt sajátítson el, tudományt műveljen, tudjon s belemélyedjen a dolgok lényegébe s univerzális ember legyen. Nem elég az érettségi. Csak a kiváltságosoknak adatik meg, kik jól bírták magolással és idegrendszerrel, – sokszor még ez sem elég, hanem csak a protekció segít, – hogy egyetemre iratkozhasanak be. Ha sikerül az esetleges felvételi vizsga és beíratkozhatnak az újonc, napokig tartó zürzavar, tumultus, futkosás, pénzfizetés és izgalom, míg készen van az index. Nincs sem dékán, sem rektor, sem aranylánc, aula vagy avató meleg kézfogás, csak mint riadt gólyák kezdenek neki a továbbtanuláshoz. Folytatják a középiskolai rendszert, naponta 10–12 óráit asztal mellett ülnek, magolnak és vizsgáznak többet, mint kellene. Nem szabad megbukniok, mert elvesztik az évet, sőt exmatrikulálhatják is az embert. A tudomány szabad műveléséből, az univerzális ismeretek elsajátításából korlátok közé szorított, ideget megölő, egyoldalú szakoktatás lett. Nem az egyetemes életet ismerik ma meg az egyetemen a mindenkori tudományokon át, hanem a megölő betűt, a professzorok szőrszálhasogató tudományosságának eredményeit, melyek fontosak a vizsgán, de nem az életben! Nem lehet panasz, mert tanulnak ma is az egyetemi polgárok, sokkal többet mint a régiek, de *még sem tudnak eleget az élet számára*. Pedig szakiskola lett az egyetem. Orvos-, tanár-, ügyvéd-, papképző intézet.

Bizony nehéz dolog egyetemi polgárnak lenni.

Kisebbségi magyar elsőévesek! Nektek máskülönben is nehéz sor ez. A nyelv neézségein túl vagytok

már, megküzdöttek vele és megtanultátok. A zavart és kialakulatlan-ságot is megszoktátok már. Tudjátok, hogy sokat kell dolgozni, tanulni, elnyelni, hogy diplomát szerezzetek; tudjátok azt is, hogy azután is sok baj, lesz az elhelyezkedéssel, a darab kenyér megkeresésével; talán tulságosan sötétnek is látjátok a jelent és reménytelennek a jövőt?! Egyet azonban ne felejtsetek el. *Nektek többet és jobbat kell végeznetek, mint a többségi egyetemi polgárnak, mert ti kisebbségiek vagytok.*

Ti nem magatokéi vagytok, ti nem magatokért vagytok egyetemi hallgatók, nem magatokért, eljövendő életek biztosításáért tanultok, vizsgáztok, kinlódtok, hanem fajotokért. Fajod orvos, tanára, ügyvédje, papja leszel! Ezért kell többet és jobbat végezni, többet és jobban dolgozni és tudni.

Nemcsak pirossapkaviselés, pofakurzus hallgatás, jegyzetmagolás és vizsgaelőtti tanulás az egyetemi élet, hanem *mindennapos szakkönyvtanulmányozás és komoly elmélyedés*. Nehéz tülekedés folyik minden pályán a falat kenyér körül. Sokszor győz protekcióval az érdemtelen, de a tudást, a becsületes kenyérkereset alapját csak az egyetemen lehet elsajátítani. Nehéz a tanulás s ha a fáradtság vagy a munka elnemismerése elcsüggesztene, jusson eszedbe fajod, városod, falúd, tesvéred. *Betegség, tudatlanság, nyomor és szegénység van otthon. Neked kell segítened rajta. Tőled várják a segítséget. Ez adjon erőt neked a munkához!*

A középiskolában és a bakalaureátuson nem értél rá első éves testvér, hogy *megismerd fajodat, nyelvét, irodalmát, történelmét, sokoldalú nehéz életét. Erre is most kell időt szakíts!* Kisebbségi sorsod hív erre el! A magyar szellem igazi nagy alakjait, a magyar lelket, a magyar faj fájdalmas életét, jelen-

legi helyzetét nem is lehet a középiskolai katedráról megismerni, a tankönyvből megtanulni. *Beszé- len magam, a magyar lélek Széchenyin, Adyn, Szabó Dezsőn s a többi nagy magyaron át. Sokat kell olvasni, sok szemináriumi órán kell ottlégy testtel-lélekkel, sokszor kell szóbaálljál a falú magyarjával, a város dolgozójával, míg pótolni lehet a középiskola mulasztását. Magyarságod átérzése, fajod igaz ismerete nélkül lehetsz ügyvéd, orvos, tanár még pap is, minden, de nem magyar fajod ügyvédje, orvosa, tanára, papja, vezetője. Pedig sok igazi vezető kell!*

Az egyetem szakiskolává vált, de a XX. század emberének univerzális, teljes emberré kell válnia. Magyar életemet is csak akkor élhetem igazán, ha beleilleszkedem a világ életébe. Ennek a lehetőségét sem kapta meg senki a középiskolában, sem az egyetem laboratóriumaiban vagy előadó termeiben. Ez a harmadik feladatod első éves testvér! Idegen nyelveket kell tanulni, idegen népek szellemét megismerni s beleilleszkedni Európa s a Föld lüktetésébe, felmutatni fajod értékeit a világnak, belekiáltani a világba, hogy van magyar faj, van magyar élet! Sok munkát kíván ez a feladat, is: megint olvasni kell s szemináriumban dolgozni. Lelkedet sem szabad elhanyagolni s ha gimnázista korodban vallásit és hitet tanultál, most élj vallásos és hitéletet. Nem lemosolyogni való ez sem, hanem biztos erőforrás és megnyugtató bizalom.

Hármas nehéz munka vár reád, de biztasson a tudat: sub pondere crescit palma. A te vállaidra vett teher alatt a magyar fa nő. Hány lesújtott kisebbségi sort élő nép emelkedett fel már ifjúsága által?! *Tőled, egyetemi munkádtól függ, hogy fiaink és unokáink magyarok maradnak-e Erdélyben?!*

Jó pár évvel ezelőtt nem volt semmi, ami útbaigazította volna az első éves diákot. Egyik barátom, mikor megérkezett, kocsival hajtatott be az egyetemre s az igazgatói irodát kereste, hogy beiratkozzék bennlakónak, mint otthon a régi kollégiumban. Magyar évtársaimmalis egy padban ültem az egyetemen és egy asztal mellett a menzán, románul beszélgettünk, míg karácsony táján megértettük, hogy „*hát kolléga ur is magyar?!*”

Most van idős testvér, felsőbb éves kolléga, tájékoztató, tanácsadó iroda, magyar diákmenza, internátusok, főiskolás lap, egyesületek. Megindult a magyar diákélet. Hétről-hétre találkozhatasz és napról-napra együtt lehetsz barátokkal, belekapcsolódhatasz évekként ezelőtt megkezdett munkákba, folytathatod ott, ahol elhagyták az első úttörők, kik már kint állunk a kisebbségi élet frontján s féltő szeretettel gondolunk fajunk életének sok bajára s reátok, kikre szükség van! *Utánpótlás kell, több és jobb munkaerő kell, mint mi vagyunk, jelenlegi őrállók.* Az egyetemi szakmunkák és a magad emberségéből fajodért vállalt sok más munkán keresztül készülhatsz fel az életre!

A dékánok és az aranyláncos rektor készszoritása nem avat fel titeket egyetemi polgárnak, hanem *az idősebb testvérek kérnek, legyenek igaz kisebbségi magyar diákok!* Fajunk nehéz sorsával fogjatok kezét, itt szubszkribáljatok s itt avatnak fel titeket magyar diáknak.

A Temesvári Hirlap szeptember 11-i számában *Markovits Rodion*, a Szibériai Garnizon írója meglehetősen hangú cikket írt abból az alkalomból, hogy *Mélius-Nelovánkovits József* munkatársunk a Blaskovics-telepi ifjúság előtt ismertette célkitűzéseinket, akinek a generációs különbségekből az ifjúság külön útját fejtető előadásából hosszasan idéz.

Ifjúsági életünk szervezetei.

Irta: Mikó Imre

„Az erdélyi magyarság sorsa társadalmi megszervezettségén fordul életre vagy halálra” – írja Mak-kai Sándor a „Magunk revíziójában” s ugyanakkor azt, tapasztaljuk, hogy társadalmi, jótékonyági és kulturális egyesületeink gombamódra szaporodva agyonnyomással fenyegetik azt a szűkkörű polgári réteget, amely minden egyesületnek tagja, minden célra adakozik és mindenütt ott van, a magyarság nagy tömegei pedig szervezetlenül és öntudatlanul vannak kiszolgáltatva jobb és baloldali szelek pillanatnyi áramlatának. Ebből önként adódik társadalmi szervezkedésünk két alapvető hibája: az egyesületek, lapok és társaságok minden tervszerűség nélkül alakulnak, mintegy dialektikus úton, egyik létrehíva a maga kontraszervezetét (mik mögött rendesen nem is elvek, hanem hiuságok állanak) s így a közös munka megosztása helyett szabadversenyszerűen konkurálnak egymással, továbbá a szervezetek jó-része a deklasszált középosztályból akar megélni s amíg ezt túlterheli, addig szervezetlenül hagyja a falúsiak és munkások nagyobb töme-gét. Kifogás alá eshetik még a tár-sadalmi szervezetek munkairánya, mely aránylagos sikertelenségük egyik okát is megmagyarázza. Egyesületeink munkájának a szükség nem elsődleges kritériuma s így a programban való kínálat és kereslet aránytalanságának oka abban rejlik, hogy *az egyesületek nem azt adják, ami napjainkban probléma egy erdélyi, vagyis a ma-ga egyéni és faji céljait világáram-latokba bekapcsolni akaró ember életében.* Hogy l’art pour l’art iro-dalmunk és tudományunk helyébe szervezett kultúrprogram, közgaz-dálkodó és politizáló egyházi szer-

vezeteink helyett a modern emberi lélek szintéziséért dolgozó alakula-tok, az összetáncolás erkölcsi alap-ján álló jótékony egyleteink helyé-be átfogó szociálpolitikai intézmé-nyek létesüljenek, s *mindezeknek a munkája a magyar dolgozók min-den igényeit felölelje és kielégítse,* ahoz nagyon mélyen kell kezdeni az átépítést: az ifjúságnál és a fa-lun.

Az impériumváltozással járó nagy társadalmi megrázkódtatás-nak egyedüli – passzív – előnye az volt, hogy az ifjúsági szervezke-dés terén tabula rasat hagyott ma-ga után. Meg volt adva tehát a le-hetősége annak, amit legutóbb a so-kat támadott Móricz Zsigmond is részben kifejezett, hogy egy hivata-los belészólástól mentes és csak a közrendi törvényektől függő *őszin-tébb és önállóbb ifjúsági élet* alakuljon ki, amelyik mégis magya-rabb és emberibb, mint az anyaor-szág németektől levetett bajtársi ideológiában nevelt sörsapkás, ma-gasívó fiainak hazug romantikája.

A főiskolás szervezkedés első etappja a felekezeti egyesületek ki-alakulása volt, ami a magyarság háború utáni egyházakba való visz-szavonulásával esik egybe. 1921-ben a református I. K. E., 1927-ben a Római Katolikus Népszö-vetség Egyetemi és Főiskolai szak-osztálya, s ugyanez évben az unitá-rius Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre alakultak meg egymás után. Az önálló ifjúsági élet kifejlődésé-nek nagy lendületet adott a Széke-lyek Kolozsvári Társaságának if-júsági bizottsága (később Főisko-lás tagozata), mely 1929-ben az első felekezetenfeletti, az összes magyar főiskolásokat felölelő diáktestület-ként alakult meg. Evvel párhuzá-mosan folyt a küzdelem egy egye-

temileg engedélyezett magyar egyesület engedélyeztetéséért, melyet az egyetemi tanács kilátásba is helyezett (K. M. E. H. E.), de nem engedélyezett, úgy, hogy ma a közoktatásügyi minisztériumba beadott második emlékiratunknak a főiskolai törvénnyel kapcsolatban való eldőltségig a szintén engedélyezés alatt álló „Bolyai Mivelődési Kör” áll fent. Talán itt kell még rámutatnom a bukaresti magyar főiskolások egyetlen szellemi és anyagi ügyeket egyaránt intéző szervére, a „Koós Ferenc Kör Diákszakszaksztyára. Az országos főiskolás élet és az új nemzedék törekvéseinek fókusza az 1930-ban megindult „Erdélyi Fialatok” független szellemi organum, mely az ifjúsági törekvések regisztrálása mellett széles kultúrmunkát fejt ki és irányító szerepet tölt be.

A felületes szemlélő előtt talán szétszervezkedésnek tűnik fel az ifjúsági élet ilyen tagoltsága, míg a valóság az, hogy *minden szervnek megvan a maga speciális és jól körülhatárolt munkatere, s ha határátlépések történnek, azok nem a felépítés helytelenségét, hanem csak az ifjúsági életnek még teljesen ki nem alakult voltát bizonyítják. A főiskolás szervezetek együttműködésének alapelve az, hogy a diákság szellemi (ideológiai) és anyagi (érdekvédelmi) ügyei külön egyenrangú, önálló szervek útján intéztessenek. Minden szervezkedést és főleg a diákszervezeteiket az anyagi és szellemi ügyek összekeverése, a segélyezésen keresztül gyakorolt világnézeti presszió tesz korrupttá. Az ideológia az egyén testi és lelki adottságaitól függő világszemlélet szabad kialakulása és öntudatosodása a tömegekben csak autonóm, tudományos eszközökkel dolgozó egyesületekben, szemináriumokon át képzelhető el. Az érdekvédelem mindenkinek társadalmi helyzetéből s a vele egy ka-*

tegóriába tartozókkal való érdekazonosságból folyó öntudat s ennek defenzív vagy offenzív megnyilatkozása. Az ideológia belülről kifelé törekvő, egyéni vagy közös, de csak akkor őszinte és értékes, ha kialakulhatását a teljes szabadsággal biztosítjuk; az érdekvédelem uniform és diákoknál, mint osztálynál közös, de kívülről befelé *csak akkor teljesítheti feladatát, ha világnézeti árnyalatoktól függetlenül minden főiskolás mögötte áll szakszervezeti fegyvellemel.*

Az erdélyi magyar főiskolás élet érdekvédelmi frontja lassan tud kialakulni, jelenlegi egyedüli szerve Bolyai Kör, mely felekezet és világnézeti különbség nélkül tömöríti magában az összes magyar egyetemi hallgatókat. Kiepítésre vár – amennyiben erre a főiskolai törvény lehetőségeket ad a bukaresti, temesvári, nagyváradi és jasi magyar egyetemisták hasonló egyesülete, továbbá a nem egyetemi hallgató főiskolások (teológusok, akadémisták stb) érdekvédelmi szerve az egyes egyetemi városokban s mindezeknek betetőzése a Romániai Magyar Főiskolások Országos Szövetsége.

A diákság belső szellemi élete már sokkal differenciáltabb, de azért az egyesületek itt sem egymás rovására, hanem egymás kiegészítésére működnek. A három felekezeti kör speciális vallásos céljain át szolgálja a kollektív szellemi életet. A Székely Társaság Főiskolás Tagozata az ifjúsági tömegek felvilágosítását és nevelését folytatja közgazdasági és társadalomtudományi szemináriumai útján. Az „Erdélyi Fialatok” keresztül már megvalósult a romániai magyar főiskolások országos ideológiai organuma és programján, szemináriumain és falú-munkáján át, bár lassan, de halad a tömegek öntudatosítása az országos

szellemi egység, egy generációs öntudat kialakítása felé.

Szoktak még beszélni a főiskolások jobb és balszárnyáról. Ez a megkülönböztetés azonban csak látzólagos, mert *a valóság az, hogy van az ifjúságnak egy öntudatos és egy öntudatlan rétege.* Az előbbi érdeklődik problémák iránt és minél tisztább látású és öntudatosabb lesz, annál inkább tünnek el közte és hasonló társai között az úgynevezett „elvi ellentétek”, de lényegében előítéleteken nyugvó szellemi gátlások. Lassu munka a tömegek öntudatosítása, de mi sem bizonyítja jobban annak közös eredőjét, hogy az úgynevezett jobboldali diákszervek (Róm. Kath. Népszövetség) is ugyanazokkal az eszközökkel, a társadalomtudományi neveléssel és a falúmunkával dolgoznak, mint az úgynevezett haladó diáktestületek (Székely Társaság Főisk. tagozata, Erdélyi Fiatalok) a különbség csupán időrendi és terjedelembeli. A „jobb” vagy „baloldaliság” a fiatalságba felülről jövő presszió hatása, vagy izolált jelenség, de önálló és őszinte generációs mozgalom csupán *a nagyobb tömegek egy kisebb és öntudatosabb csoport után való, lehet, lassu vagy öntudatlan, de szemellátható haladása.* Ha az utolsó három évet nézzük, akkor ez a haladás nagyobb, mint amennyit a kiegyezéstől a világháborúig tettünk.

Egyre fokozottabb szervezkedésre ösztönöz kisebbségi és világhelyzetünk. Tőlünk független hatóerők sodornak az új európai társadalmi rend kialakulása felé, amellyel szemben már nem helyezkedhetünk sem a repatriálás, de még kevésbé a nagyszerű halál álláspontjára, hanem *át kell értékelnünk összes vallási, faji értékeinket,* s meg kell találnunk azok átmentésének lehetőségét. *Kisebbségi helyzetünk a többségi ifjúság számbeli és hatalmi túlsúlyának kiegyensúlyozására kulturális és szervezetszféra fölényt követel.* Kötelességeink teljesítése a tanulmányi feladatok pontos elvégzésénél kezdődik csak, s azon túl az egyes szakoknak a közös társadalom és nemzetépítő munka szempontjából való művelésétől (jogászok: kisebbségi kérdés, orvosok: közegészségügy, tanárok: etnográfia, akadémisták: közgazdaság) és az ifjúsági életben való részvételből áll. Így kialakul egy új diáktípus, amelyik a minden egyén romlására vezető egyéni érvényesülés helyett *a maga egyéni céljait szervesen be tudja kapcsolni a közösség céljaiba.* A „Sturm und Drang”-szerű romantikus lelkesedés helyébe ezáltal egy – Spectator szerint – „racionális forradalom”-nak a szükséges destrukciók utáni fokozatos építése következik.

Szociológiai nevelést az ifjúságnak.

Irta: Dr. Jancsó Elemér

Az iskola (itt elsősorban a középiskolát értem) a multban épügy, mintajelenben, hű tükörképe azoknak a törekvéseknek, amik a fennálló és sokszor már megkövesült társadalmi formák iránti hitet akarják abba az ifúságba oltani,

mely nevelőik elgondolása szerint hivatva lesz majd a „régii tradíciókat” folytatni. A ma iskolája konzerváló, megrögzítő szerepet játszik; szikla a történelem tovarohanó órájával szemben. Elmúlt idők-ideáljait állítja a jelen problémái-

val tehetetlenül vergődő nemzedékek elé és halott gondolatokat, megkövesedett eszményeket próbál a gyermeklelkeken át a jövőbe csempészni. Előkészít, de nem az életre, hanem egy, az emberiség nagy harcától elidegenített „műveltség” befogadására, mely végeredményében legtöbbször csak a haszontalan költők és az állás nélküli intellektuelek számát növeli. *De a nevelés nem iskolához kötött.* Megvannak a maga szabadon megválasztható eszközei, amelyekkel pótolhatja mindazt, amit az iskola elmulaszt.

A mi erdélyi magyar iskoláink mindenit megtesznek, amit a mai nehéz körülmények között meg tudnak tenni. De tanmenetük kötött, minden lépésük az államtól függ, mely számukra külön utakat nem enged. Így tehát belső reformokról beszélni ma tiszta szópazarlás, mert a mai kisebbségi helyzet áthághatatlan akadályokat gördít minden újítás elé. De meg van a kibontakozás útja még is. A magyar főiskolás ifjúságnak, melynek számát az elmúlt év folyamán bátran tehetjük ezerre, kitartásával és példátlan akaraterével, amelylyel meg tudta állani eddig is a helyét, kell képesnek lenni arra, hogy kipótolja azokat a hézagokat, amelyek önhibáján kívül kerültek nevelésébe. Mik ezek a hézagok?

A kisebbségi élet magánhordja a deklaszszáltság minden jelét. A politikai hatalomtól megfosztott magyarság nem rendelkezik ma az állami élet biztos támaszával háta mögött, mint egykoron. Anyagi helyzete siralmas, kilátásai korlátozottak, fiainak elhelyezkedése Bizonytalan és egyre nehezebb. A középiskolát és egyetemét végzett magyar ifjú előtt alig nyílnak meg az állami állások; tanár iskoláink korlátolt száma miatt kevés lehet közülük, a szabad pályák maradnak egyedüli lehetőségeik. De itt is túltermelés van. A verseny egyre

nehezebb és kiméletlenebb. Aki alulmarad, az elpusztul. A mai társadalom nem ismer könyörületet élni nem tudó tagjaival szemben. *Mi hát a jövője annak a sok száz magyar ifjúnak, akiknek száma évről-évre nagyobb lesz s akik diplomával kezükben hiába fogják az érvényesülés kapuit döngetni?* Egy-kettő a szerencsésebbek közül el fog helyezkedni, a többiek pedig növelni fogják a kenyeret és életet követelő szellemi proletárok számát. És a sorsuk félig meddig megérdemelt lesz, mert *nem számoltak a társadalom bonyolult organizmusával, amelynek vezetői és irányítói nem pedig adószedői kell legyenek.*

A középiskola nem törődik a társadalom égető problémáival. Az egyetem szakműveltséget, diplomát ad, de az elhelyezkedés kérdését nem próbálja, sőt nem is akarja megoldani, mint olyant, mely feladatán kívül esik. Az ifjúságnak magának kell tehát erről gondoskodni. *De hogyan oldja, meg ezt a nehéz és bonyolult feladatot, amidőn a, társadalom legelemibb problémáit nem ismeri?* Az iskola l'art pour l'art és az egyetem szakműveltségén úgy nő fel, mint egy virágházi növény, mely a legelső viharok sem képes ellenállani. Mi hát a lehetősége és mik a módjai annak, hogy ez a rendkívül értékes ifjúság a mai válságokból megszületendő társadalom alkotó és irányító eleme legyen?

Az egyetemre kerülő ifjaink műveltségének leghiányosabb oldala a szociológia. Ez az a tudomány, amelytől féltő gonddal távoltartották bosszú éveken át. Az Eminescut, Petőfit, Heinét, Horatiust, Homerost és Hugot szavaló tizes tanulóknak egyetemre lépése, sőt legtöbbször diplomája megszerzése után is, *halvány sejtelve sincs a társadalom legszembeszökőbb jelenségeiről* és azokat a legostobább hirlapi cikkek módjára próbálja

magyarázni. Ma, amikor az egész világ szörnyű görcsökben rángatózik és a munkanélküliek száma egyik hónapról a másikra milliókkal emelkedik, nincs égetőbb kérdés, mint a gazdasági élet válságának okai és a gyógyítás mikéntje. A külföld ifjúságát ma ez izgatja legjobban, mert tudja, hogy *ezeknek megoldása életkérdés számára*. A búzakérdés, a racionalizálás, a dumping, a kapitalizmus és a kommunizmus harca, a tervgazdaság, a hitel és a kereskedelem válsága, a munkanélküliség mind olyan problémák, melyek megoldásától nemcsak Európa, de elsősorban a mi jövőnk is függ. Ezeket nem ismerni annyi mint fegyvertelenül várni az elkövetkezendő viharokat. Szükséges tehát, hogy minden magyar ifjú akár orvosnak, mérnöknek, tanárnak, papnak vagy ügyvédnek készül, szakműveltségének megszerzésén kívül tudományos tárgyilagossággal megismerje a fentjelzett problémákat is.

Mik a megismerés eszközei? semmi esetre sem a napilapok, amelyek tőkecsoportok érdekeit képviselik és így távol állanak minden objektivitástól. Én elsősorban a tudományos folyóiratokra, könyvekre és a Székely Társaság, vagy más egyesületek által tartott szakszemináriumokra és vitaestélyekre gondolok. Különösen ez utóbbiak képesek az érdeklődést leginkább felkelteni. És ha az érdeklődés már meg van, akkor elő lehet venni a magyar és külföldi szociológiai

folyóiratokat és könyveket, melyekből még teljesebb kép nyerhető a ma problémáiról.

A fenti világkérdéseken kívül, melyeknek megoldása erőnkön felül áll, *meg vannak a mi sajátos társadalmi bajaink is. Erdély gazdasági életének multja és jelenje tudományos szempontból jórészt feldolgozatlan*. Hiányzanak a leg-
elemibb statisztikák. Nem ismerjük sem a falvak, sem a városok igazi kérdéseit. A munkás, a paraszt és a többi osztályok helyzetképe, törekvései, egymással való viszonyuk szintén ismeretlen. Az erdélyi fogyasztás és termelés organizmusairól meg épenséggel semmit sem tudunk. Ugy ragad az élet árja magával minket, mint a polyvát a szél, az események alakulására egyre kevesebb befolyásunk van. Csodálatos, hogy még mindig ölbe tett kézzel nézzük saját pusztulásunk és az élet kegyetlen csapásai elől álomvárakba, vagy az erdélyi irodalom l'art pour l'artos berkeibe menekülünk! Itt az ideje, hogy félretegyünk minden aggályoskodást és megismerjük a körülöttünk lüktető társadalmat, amelynek élő és tevékeny tagjai akarunk lenni. A kapott individualis és intellektuális nevelés mellett teremtsük meg a magunk számára ezt a közösségi nevelést, mely egyedül képes olyan embereket formálni, akik hasznos tagjai lesznek a megtisztulás felé haladó erdélyi magyar társadalomnak!

Mi lesz velünk?

Irta: *Balogh László* I. éves (Sepsiszentgyörgy)

„A főiskolai hallgatók valamenynyire rendje között az elsőévesek, a „gólyák” a legvidámabbak, a leggondtalanabbak, a leghegykébbek. Ez a közönség véleménye. És a közönségnek ez a véleménye helyes

volt egészen a mostani évig. Évről-évre lehetett látni a reményteljes, önbizalomtól duzzadó gólyákat, a mint büszkén, a világot fitymálva sétáltak a város uccáin. Ennek a nagy boldogságnak az oka teljesen

érthető. Ekkor kerültek ki a középiskola szigorú korlátai közül, letették az érettségit és vérmes reményekkel eltelve jöttek fel, s még nem ismerték az egyetemi élet sok nyomorúságát.

Azonban ma már más a helyzet. Az egykor oly vidám gólyák beszélgetéséből keserű pesszimizmus-sal teli panaszokat hallunk. És ennek az elkeseredéssnek és elcsüggedésnek meg is van az alapos oka. A legtöbb I. éves egyetemi hallgató csak annyi pénzt kapott otthonról, amivel fel utazott és amiből a legszűkebb körülmények között fenntartja magát. De azért most is örömmel, szép reményekkel jöttek fel. Biztak abban, hogy az Ellenzék, a Magyar Párt, a kollegiumok adnaak valami segílyt, amivel a tanulmányaikat megkezdhetik. Azonban csakhamar keserű kiábrándulás érte őket. Az Ellenzék Menzától a Magyar Párt Diáksegélyzőjétől első évesek egyáltalán nem kapnak segílyt, miután a nagyon gyéren befolyt segélyösszegek még az eddig támogatott felsőbbévesek további segélyezésére sem elegendők. Az internátusokba is nagyon kevesen jutottak be. A lakások drágák és az első éveseknek jó nagy része lakás és koszt nélkül lótt, fut s mivel nem tehet mást, *a tandijából él.*

Arról, hogy otthonról segílyt kapjon, a mai gazdasági körülmények között szó sem lehet. Gazdaember, kisiparos épúgy nem gondolhat arra, hogy fiait a maga pénzéből taníttassa, mint a fixfizetéses hivatalnokok.

Közben még az egyetemi beiratkozási, tan- és vizsgadíjakat is nagyon felemelték, mellékkeresetre pedig a mai munkanélküli időben semmi kilátás. *Igy a most I. évre készülők jórésze, még ha fel is vesznek az egyetemre, kénytelen lesz hazamenni és meg sem kezdheti tanulmányait.*

Mi lesz velünk!

Tudjuk, hogy maris sokkal több magyar főiskolai hallgató van, minit amennyit az erdélyi magyarság szervezetei álláshoz tudnak juttatni. *De ez nem jelentheti azt, hogy ezután nincs több szellemi munkásra szükségünk, hogy nem kell utánpótlás.* Csak azon kell igyekeznünk, hogy a legértékesebbek, a legarravalóbbak kapják meg a megszükülte lehetőségeket. És mi úgy érezzük, hogy ha az az I. éves arravaló, ő is megérdemli a magyar társadalomtól azt a segílytet, aminek viszonzásául a magyar társadalom egy új értékes tagjává fog felnevekedni.

Mi megértjük, hogy elsősorban az eddig tanulókat kell segíteni, hogy végezhesenek, de lehet az, hogy se pénz, se koszt, se lakás ne akadjon nekünk, akik most akarunk az egyetemre jönni, s akik közül sok máris visszafordult, sokat pedig nem vesznek fel az egyetemre, akit pedig fel vesznek, miből éljen? *Épen csak előlünk záródjék él a tanulási lehetőség?* Tegnap még a hosszú munkával megszerzett bakaureátussal zsebében ki volt boldogabb, mint mi, a „gályák”. Ma minden remény szétfoszlott, árvák vagyunk és elhagyottak és az utolsó remény kétségbeesésével kérünk mindenkit, az egész magyar társadalmat, tegyen valamit, hogy a legszűkösebben is és ha kevesen is, (legalább értékesebbjeink) tovább tanulhassanak. Hisszük, hogy nem fogunk csalódní, mert lehetetlen, hogy énen csak mi I. évesek netudjunk rálépní a jövendőnk útjára.*

* Leadtuk az I. éveseknek ezt a jalkiáltását, mert meggyőződésünk az, hogy értük valamit tenni kell még a mai borzasztó gazdasági helyzetben, sőt épen azért. A kérdés nagyon égető: mi megnyitjuk hasábjainkat és kérjük az illetékeseket és mindenkit, akinek szívéhez fért ez a jalkiáltás, hogy hozzászólásaikat küldjék be lapunkhoz az I. éveseken való legsürgősebb segílytés módjaira nézve. Szerk.

S Z E M L E

A ROMÁNIAI MAGYAR DALOSZÖVETSÉG fennállásának tízéves fordulójához érkezett el és aki látta a szept. 5–7-i kolozsvári versenyre ebben a képtelenül súlyos időkben nagyon nagy anyagi áldozatokat önként vállalóan feljött háromezer magyar dalost, az igazi örömmel állapíthatta meg: ime egy tényleg népi, tömegeket megmozgató magyar szervezet, annyi papírfalú széllel bélelt intézményünk mellett. Elismerés és tisztelet azoknak, akik ezt a szervezési munkát végezték. Ma még jogos kifogás eshetik a munka tartalmi részét illetőleg: túlsok benne a vértelen műdal és alig akad népi. De hisszük, hogy a szervezet széles és szilárd bázisán a Daloszövetség következő decenniuma megérti és végre is hajtja ezt az egyedül lehető programot: népi tartalmat adni a népi szervezeteknek: magyar tartalmat a magyar formáknak, azt a népi és magyar tartalmat, amit a világszínvonalra emelt a modern zene két nagy magyar óriása: Bartók Béla és Kodály Zoltán.

J. B.

Az ERDÉLYISÉG újra örvendetesen szóba került az Erdélyi Múzeum Egyesület nagyenyedi vándor-ülésén. Örömmel regisztráljuk épügy, mint az elmúlt évi vándorgyűlésen Tavaszy Sándor nagyhorizontú célkitűzéseit: az erdélyi tudomány iránya az orientálistus. Az E. M. E. ujonnan átalakult jogi és társadalomtudományi szakosztályának nagyszerű munkaterülete lenne az erdélyiség szociológiai kutatása, az összes szakosztály egyöntetű és modern orientálista – erdélyi – magyar munkája összefogójaként.

J. B.

BUDAPESTI LAP A ROMÁN IFJÚSÁG FALU-MUNKÁJÁRÓL. Bajcsy-Zsilinszky Endre: Előörs-e, mely egyben a magyarországi Nemzeti Radikális Párt hivatalos lapja f. évi számában: „Hogyan dolgozik a román ifjúság a nép között a népért?” c. alatti nagyobb (Dr. Áfra jelzésű) cikkében részletesen ismerteti Demeter Bélának ez évi falú-számunkban megjelent cik-

két, az ott felsorolt román ifjúsági falú-mozgalmakat, majd az alábbiakban kivonatolt reflexiókat fűzi hozzá: „A román ifjúság évek óta folyó szép falu-munkájáról olvasva... bizonyos rezignációval gondolunk arra, hogy mennyire hiányzik nálunk is a főiskolás ifjúságnak hasonló irányú szervezkedése. Néhány kisebbjelentőségű ifjúsági mozgalomtól eltekintve, országszerte hiába keressük azt a nagy ifjúsági megmozdulást, amely az ifjúságot azért vigye ki a falúra, hogy annak megismerésével szociális felelősséget és a problémák megoldását vállaló elhatározást váltson ki belőle. A külsőséges egyetemi mozgalomnak ostorozása után keserűen állapítja meg, hogy a közülök kikerülődő középosztályú érzéketlenül áll a falú bajaival szemben, mert nem ismerte meg azokat, „legfeljebb parancsolója, zsarnoka és kizsákmányolója válik hát belőle, nem pedig igazi megértő, szociális érzésű, meglelelkű, a fajta közös verségi tudatát érző, lelkeből lelkedezett vezetőosztálya.”

A SARLÓ KONGRESSZUSA szept. 25–30-ig Pozsonyban volt a következő programmal: I. A csehszlovákiai magyarság helyzete. 1. A gyarmati és osztálykizsákmányolás jelenségei. 2. A gazdasági és társadalmi változások. 3. Népmozgalmak. 4. A földkérdés és a nemzetiségi kérdés. II. A kisebbségi magyar szakértelmiség szervezkedése. 1. A hivatásos nevelők (bölcseztan-hallgatók, tanítójelöltek, tanítók, tanárok) mozgalma. 2. Orvosok és nép-egészségügy. 3. Építészek és lakásviszonyok. 4. A szocialista írók és művészek mozgalma. III. A csehszlovákiai magyarság kultúrája. 1. A régi népi kultúra. 2. A tömegekre ható polgári kultúra. 3. A harcos proletárkultúra. 4. A tudományos tömegkultúra felé. IV. A keleteurópai (szláv-magyar-román) kérdés. 1. Kelet- és Nyugateurópa történelmi antagonizmusa. 2. A keleteurópai agrárnépek helyzete az imperialista kapitalizmus korszakában. 3. A nemze-

tiségi viszonyok Keleteurópában. 4. A keleteurópai helyzetanalízis tanulságai. V. A diákság és ifjómunkásság viszonya. 1. A csehszlovákiai magyar diákság helyzete. 2. A csehszlovákiai ma-

gyar ifjómunkásság helyzete. 3. A diákok és ifjómunkások sportmozgalma. 4. A diákok és ifjómunkások kultúrmozgalma. A kongresszusról részletes beszámolót fogunk hozni.

FALU MUNKA

AZ ERDÉLYI FIATALOK CSOPORTOS NYÁRI FALU-TANULMÁNYA.

F. év júniusában losonczy báró Bánffy Ferenc, minden önálló magyar törekvés őszinte támogatója, az Erdélyi Fialatok nyári falú-akciójáról a Keleti Ujság-ból értesülvén, felajánlotta szerkesztőségünknek, hogy kolozsborsai birtokára két-három falú-munkást egész nyáron szívesen lát. Időrendben júliustól szeptemberig Pálffy Zoltán, Miklós András, ifj. Szabó Géza, Mikó Imre és Demeter Béla töltöttek felváltva egytől három hetet Borsán. Pálffy Zoltán rajztanár a környék szépművészeti értékeiről készített gazdag rajz- és fényképgyűjteményt, ifj. Szabó Géza zeneakadémiai hallgató 27, köztük számos eredeti népdalt gyűjtött össze, Miklós András joghallgató a vidék gazdasági helyzetét tanulmányozta. Mikó Imre joghallgató 9 község nemzetiségi helyzetképét készítette el az általános kultúrhelyzet, család és tulajdonviszonyok adataiból, Demeter Béla akadémiai hallgató pedig a szellemi áramlatok hatását kutatta a falú gondolatvilágára. Hálás köszönetünk illeti báró Bánffy Ferencet és nejét, báró Petrichevich Hortenset, akik lehetővé tették, hogy Borsa vidékének társadalmi, gazdasági, nemzetiségi és művészeti szempontból egyaránt sajátos viszonyait néhány falú-munkásunk felmérhette s ezáltal egy rendszeresebb és tudományosabb falú-tanulmányozásnak vetették meg az alapját, melynek eredményeit lapunkban nagy falú-füzeteink útján lesz alkalmunk nyilvánosságra hozni.

A falutanulmányozókhoz.

Egy magát megnevezni nem akaró előfizetőnk szíves adománya folytán az Erdélyi Fialatok szerkesztősége a falú-pályázat díjait felemeli: tételenként az I. díjat 1000-ról 1500

lejre, a II. díjat 500-ról 750 lejre. A falú-pályázat határidejét többek kérésére nov. 1-ig déli 12 óráig hosszabbítottuk meg.

Pályaművek jelígével ellátva eddig az időpontig adandók be a szerkesztőség új helyiségébe (Str. N. Iorga-Jókai ucca 2. földszint: Székelyek Kolozsvári Társasága helyiségében), melléklendő zárt, jelígis levélben a pályázó neve. (Hivatalos óra d e. $\frac{1}{2}$ 12- $\frac{1}{2}$ 1-ig.)

A falú-szeminárium vezetősége ezuton hívja fel az összes tagjait, hogy nyári munkájuk beszámolóját és gyűjtött adataikat október 25-ig déli 12 óráig a szerkesztőségbe adják be és felkér minden magyar főiskolást, aki a nyáron falú-munkával foglalkozott, hogy adatait a falú-munka egysége érdekében bocsássa a szeminárium rendelkezésére, amely gondoskodni kíván egyfelől a gyűjtött anyag tudományos és szemináriumi feldolgozásáról (az évi program egy részét ez anyagból kivilágló problémák tárgyalása és a sikerült munkák felolvasása képezi), másrészt az arra érdemes anyagnak a gyűjtő neve alatti és beleegyezése melletti publikálásáról a folyóiratokban, napi lapokban és az Erdélyi Fialatokban. Hiszszük, hogy kicsinyes hiúsági szempontok senkit sem fognak megakadályozni a gyűjtött anyag beadásában, amely csak egységes tudományos átvizsgálás és az eredmények egységes összefoglalása alapján lehet valamennyiünk és az erdélyi magyarság közkincsévé és a további elméleti és gyakorlati falú-munka forrásává.

Az Erdélyi Fialatok szerkesztősége.

EGYESÜLETI ÉLET

Az I. K. magyarvistai konferenciája.

Az I. K. E. ez évi főiskolás konferenciáját a kalotaszegi Magyarvistan június 28–július 2-ig tartotta meg. A megbeszélésekkel egybekötött előadásokat; Kalotaszeg, A református életstíus alapvonásai. A lelkiélet higiénája. Az erdélyi magyarság helyzete az Ige mérlegén. Az erdélyi magyar városok jövője. A református egyház legsürgősebb feladatai. A mai erkölcsi felfogások megítélésé. Középosztályunk szerepe a magyarság életében. Az I. K. E. Debreczeni László, dr. Tavasz Sándor, László Dezső, László József, dr. Imre Lajos, Járosov Andor, Jancsó Béla és Molnár Károly tartották. Ezenkívül bibliaórák, magyarnóta tanulás, játék és esti tábortűz egészítették ki és tették teljessé programunkat. A kérdések iránti komoly érdeklődés és lázas nyugtalan keresés, mely átvonult a konferencia egész életén, bizonyítja, hogy mind többen és többen vannak, kik kiutat keresnek komoly, megfontolt lélekkel, úgy egyéni, mint egész közösségi életünk számára. Az I. K. E. mozgalmi történetében első alkalom, hogy olyan nagy mértékben tudtunk bekapcsolódni a falú életébe és részesültünk kölcsönösen ezen találkozás minden áldásaiban. Az ott eltöltött pár nap sokakat eszméltetett reá, hogy mit jelent ma a mi számunkra a falú. E konferencián nagyon világosan kitűnt sokak előtt, hogy minden nagyképszerűség nélkül is lehet, egész határozottan az élet minden kérdését a legmagasabb nézőpontok alatt meg tárgyalni és a kettő nem zárja ki egymást.

Az egyesületi együttműködés és az egységesebb nézőpontok kialakulása szempontjából igen fontos és öröndetes, hogy Nagyváradról, sőt más főiskolás egyesületből is többen résztvettek, sajnos, hogy Budapestről senki sem jöhetett el.

Reméljük, hogy az utolsó napon tartott I. K. E. megbeszélés, de az egész konferencia is, több áldozatot, több felelősséget, munkát és elmélyülést

fog jelenteni, úgy az I. K. E., mint a résztvevők életében.

Tonk Emil.

Egyetemes unitárius ifjusági konferencia.

Aug. 20–24-ig a negyedik konferenciára gyűlt össze Nyárádszentlászlón az unitárius ifjuság. A társadalmi „korlátokon” át egymásra találtunk. A városok ifjai mentek el a falúhoz, a testvéri találkozásra. Tették ezt azért, mert az új történelmiség: a dolgozó tömegek érvényesítése így akarja. A tegnap még kiábrándult közömbös ifjuság keresi az új élet alapjait. Jobb akar lenni, mint apái. A kijátszott, tartalmuktól megfosztott holt formáknak ismét tartalmat, életet akar kölcsönözni. Célja egy „generációs öntudat kialakítása”, hogy minden ifjú a fajmentés fontosságának tudatában többet és tisztultabb erkölcsi szempontok szerint dolgozzék. Működése keretűl az egyházat választja. Ezért azt akarja, hogy hulljanak le az egyház hamis, kapitalista sallangjai, mert csak így lehet lelki nevelői tekintély s a kutató, a soha meg nem alkuvó lélek, az igazi, világ-missziójú unitarizmus képviselője. Így az egyház munkaköre is kibontakozik. Ránéveli majd az embereket az érdekazonosításra, úgy gazdasági, mint kulturális téren. Ekkor megvalósulhat e három, heterogénnek tartott erő: a vallás, fajiság és szocializmus egy új, boldogabb társadalmat munkáló eredővé való összetétele, mert a tisztult fajiság kultúrközösségét, a szocializmus pedig mindenki anyagi érdekeinek a felkarolását jelenti.

Ezek a meggyőződések vittek el falusi testvéreinkhez. A nép és az intelligencia közötti szakadékot nem leereszkedéssel, hanem a megérzett és meglátott sorsközösség megmutatásával akarjuk áthidalni. A jelszónk: a faluból a faluba! Onnan indulunk ki s oda kell vizatérnünk alaposabb tudással és tisztultabb erkölcsiséggel, hogy a haladó tudományt a falú szolgálatába állítsuk s a város fertőtől megóvjuk. Hisszük és valljuk, hogy a

28 százalékos városi magyarság, intelligencia, csak a 72 százalékot kitevő falusi néppel való érdekazonosítással és annak értelmi szolgálatában található fel hivatását!

A konifrencia ilyen szellemű volt. Borbély András dr., ifj. Ferencz József, Fikker János, ifj. Kovács Lajos és Lőrinczy Géza Magyar-, Cseh-, Angol- és Németország, illetve Amerika unitárius és szabadelvű mozgalmainak ismertetésével ezen mozgalmak világképét alakították ki.

Az iparos és kereskedő ifjúság kérdéseinek a megvitatását Szabó Samu: „A tanonc-kérdés”, Deák Berta: „Az iparos-kereskedő leányok nevelése” c. előadása vezette be. Szükséges az egyesületbe való bevonásuk, hogy iparos-kereskedő ifjaink részint komolyabb lelki tartalmat és tudást nyerjenek, részint a magyarság szolidaritását vállalják.

Az ifj. Ferencz József, Mikó Imre és ifj. Ürmösi Károly által „Vallás, fajiság és szocializmus” címen szerkesztett ankét a legelénkebb vitára adott alkalmat. A fent jelzett koordinálás átment a köztudatba. A vallás tehát lelki nevelői erejénél fogva egy szociálisabb jövő előharcosa lehet azáltal, hogy egy olyan társadalom kialakításán dolgozik, amelyben a dolgozó, produktív elemek érvényesülnek s ahol az összekötő kapocs a faji kultúrközösség.

Éberth Hajnalka: „A városon szolgáló falusi leányok gondozása”-ra hívta fel a konferencia figyelmét. A falusi lányainkból kerülnek ki nagyrészt jövődöbeli magyar anyáink. Testi és lelki épségünknek megőrzése fajunk létérdeke. A nagyobb városokon megszervezendő „leányotthonok” erre vannak hivatva.

Gálfalvy József a bukaresti magyarság felett megkonduló vészharang hangjait hozta el.

Kriza Kálmán: „A mai Németország és a világválság” c. előadásával a gazdasági válság igazi okaira mutatott rá.

Gy. Pap Zsigmond: A nép és intelligencia problémáit vetette fel. A középosztály eltűnő félben, iparosaink és kereskedőink kidőlnék a konkurrencia miatt. A magyarság mentsvára a falusi nép. Ez kell a társadalmi törekvések középpontja, célja legyen. A

kölcsönös félre- és nemismeréseknek vessünk véget. Ha a formai különbség eltűnik, azaz a műveltség általánosul, oda lesznek az ellentétek is. Azonban kultúránknak fajnak, jellegzetesnek, sajátosan magyarnak kell lennie, hogy a nép-lélekekhez férközhessen.

Balázs Ferenc: „A jövő intelligenciája és a nép” címen kihangsúlyozta a falú gazdasági válságából kiutat jelentő szövetkezeti eszmét s az intelligencia-hivatását a nép számára, lefokozott igényű szakemberek nyújtásában körvonalazta.

A szentgericzei ifjúsági nap lényegileg újat csak Lőrinczy Géza: „A nyugati kultúra és mi” és Gyarmathy Árpád: „A szövetkezetek jelentősége” c. előadásával hozott.

A konferencia vallásos jellegét énekek, imák és bibliamagyarázatok adták.

„A konferencia a fiatalság osztályok feletti generációs összefogásának, a vallás, fajság és szocializmusból kialakuló világnézete és a falumunka gyakorlati megoldásának jegyében zajlott le”. (M. I.) Eredményei: a falusi vetített előadások folytatása, a „Kévekötés” c. ifj. folyóirat további kiadása, a bukaresti unitáriusok megszervezésének a beindítása, a cselédleányok és tanoncok gondozása, a falusi ifjúság intenzivebb megszervezésének célkitűzése és mozgalmunknak az „Erdélyi Fiatalok” égisze alá való bevonása, az ifjúsági mozgalmak egyesítése céljából. **Cseke Péter.**

POSTÁN ÉRKEZETT ELŐFIZETÉSEK NYUGTÁZÁSA, 1931 okt. 6-ig.

Vitális István, dr. Konsza Samu, Nagy Sándor, dr. Nagy György, dr. Vitéz Nagy Iván, Székely Irma, Szabó Ilona, Molnár Margit, Szent-Iványi Sándor, dr. Gyárfás Albert, Péteri Lajos, Ujfalusi Gábor, Horváth Gy., Laczka József, Költő István, Ifj. Kristóf György, Zetelaki Takarékt. Rt. 100–100 lej, Ilyés Irén, Friedrich Jakab, Vargha Józsa, Puskás Piroska, Daragus Ibolyka, Kántor János, Pogány Árpád 50–50 lej. Dr. Keresztury, Szabó Béni, dr. Balogh Elek, Koppány János, Özv. Vákárné, dr. Svábv Ferdinánd, Markstein László 200–200 lej. Dániel Viktor 300 lej, Ifj. Rác B. Béla, Rápolthi Árpád 71–71 lej, Takács Albert 149 lej.

HÁTRALÉKOS ELŐFIZETŐINKNEZ!

Tisztelettel kérjük a hátralékos előfizetőinket, hogy hátralékukat postafordultával kiadóhivatalunkba szíveskedjenek beküldeni, mert a nehéz gazdasági helyzet miatt fokozottabb szükségünk van az előfizetési díjakra.

Az ERDÉLYI FIATALOK kiadóhivatala
Str. N. Iorga (v. Jókai-u.) 2.

DEBRECZENI LÁSZLÓ:

Erdélyi református templomok és tornyok

c. 50 db háromszínyomású művészi kép t és bevezető részt tartalmazó albuma
400 Lei-ért megszerezhető kiadóhivatalunk utján.

MEGJELENT:

dr. Jancsó Elemér: ÉSZAKAFRIKÁBAN

c. utleírása. Ára: főiskolai hallgatóknak 40 lei. Kapható megrendelhető kiadóhivatalunkban

Erdélyi Fiatalok kiadóhivatala utján beszerezhető könyvek jegyzéke.

1. Erdélyi Fiatalok Falú Füzetel.

1 sz. Gyallay-Pap Zsigmond: A nép és az intelligencia. (70 oldal) ára 30 lei' kiadóhivatalunkban 20 lei.

2 sz. Hogyan tanulmányozzam a falú életét? (Kérdőív) ára 15 lei, kiadóhivatalunkban 10 lei.

2. Balázs Ferenc: Bejárom a kerek világot. (520 old.) 225 lei helyett 100 lei.

3. Demeter Béla és Demeter János: Románia gazdasági válsága. 50 lei helyett 30 lei.

4. Tamási Áron: Cimeresek. (regény 324 oldal) bolti ára 225 lei, főiskolásoknak 100 lei.

5. Szentimrei Jenő: Siratóban. [egyfelvonásos szindara] ára 20 lei.

A Falú Füzeteket kivéve a portó is a megrendelót terheli.

ÁLLÁST KAPHAT*

Magyar orvos, ideggyógyászati vagy fogászati praxissal rendelkező 30 év körüli kerestetik, fixfizetésű állásra, amely mellett szabad praxist is folytathat. Részletes pályázati feltételeket lapunk kiadóhivatalában.

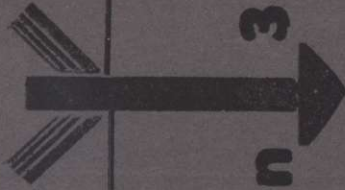
Magyar ügyvédjelölt, ügyvédi munkában jártas, román és németet tudó kerestetik bánáti jönevű ügyvédi irodába. Részletekről a kiadóhivatal informál.

Magyar ügyvédjelölt, nőtlen, románul, németül tudó jó fizetéssel kerestetik bánáti ügyvédi irodába. Feltételek a kiadóhivatalban.

* Irásos információ-kérésekre csakválaszbélyeg mellékelésével felel a kiadóhivatal.

*Ha Kerekes Bácsinál
iszol, eszel,
Akkor beteg soh'sem
leszel!*

**Havi abonama
1000 - 1200 - 1500.
Erzsébet ut sarkán.**

Ma délután 3 órakor

Van a kolozsvári Mentősorsjáték 7-ik osztályu húzása

Sorsjegyek délután 3 óraig, a sorsolás megkezdéséig még vásárolhatók.

Ezen osztály nyereiméneinek végösszege
245.000— LEI

Minden sorsjegy megújítás nélkül még 5 osztályon játszik !!

Sorsjegyek vásárolhatók utcai árusoknál és a Str. Memorandului (v. Unió-utca) 16 szám alatti Bankházban.